

การนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามความผิดกลุ่มสถาบัน
การเงิน : ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์

นายฉัตรพล เมืองขวา

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

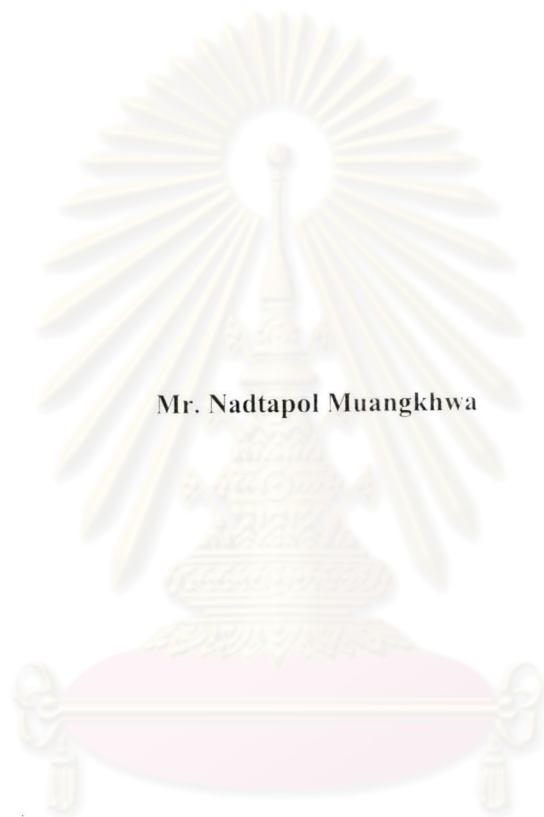
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-2401-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**CONSPIRACY FOR ENFORCING FINANCIAL AND BANKING : A STUDY OF CASE
COMMERCIAL BANKING**

Mr. Nadtapol Muangkwa

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

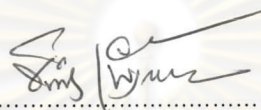
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-2401-9

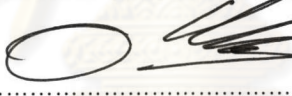
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามความผิด กลุ่มสถาบันการเงิน : ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์
โดย	ฉัตรพล เมืองขวา
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์วีระชาติ ศรีบุญมา

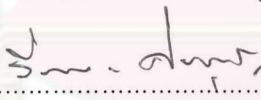
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตรบัณฑิต

.....
คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชิตีพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

.....
อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์วีระชาติ ศรีบุญมา)

.....
กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังศ์สุวรรณ)

.....
กรรมการ
(พลตำรวจโท จักรทิพย์ กุญชร ณ อยุธยา)

.....
กรรมการ
(พันตำรวจเอก สมพร แดงดี)

นายณัฐพล เมืองขวา : การนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามความผิดกลุ่มสถาบันการเงิน : ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์. (Conspiracy For Enforcing Financial And Banking : A Study of Case Commercial Banking) อ. ที่ปรึกษา : รศ.วิระพงษ์ บุญโญภาส. อ. ที่ปรึกษาร่วม : อ.วิระชาติ ศรีบุญมา . . . , 335 หน้า. ISBN 974-53-2401-9.

ปัจจุบันความผิดเกี่ยวกับการทุจริตสถาบันการเงิน โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ได้มีการกระทำในรูปแบบของขบวนการ โดยมีการแบ่งการบังคับบัญชาเป็นลำดับขั้น และมีการจัดรูปแบบขบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้เป็นหัวหน้าขบวนการจะเป็นผู้วางแผนการต่างๆ โดยไม่ได้ลงมือกระทำความผิดเอง ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ผู้เป็นหัวหน้าขบวนการซึ่งอยู่เบื้องหลังการกระทำ ความผิดเป็นบุคคลสำคัญที่มีผลต่อการอยู่หรือล้มเลิกของขบวนการ การปราบปรามดำเนินคดีกับผู้เป็นหัวหน้าขบวนการจึงมีผลต่อการล้มเลิกของขบวนการได้

ในการศึกษามาตรการกฎหมายเรื่องตัวการ ผู้ใช้และผู้สนับสนุนเพื่อให้ดำเนินคดีความผิดการทุจริตต่อธนาคารพาณิชย์ พบว่ามาตรการดังกล่าวไม่อาจใช้ดำเนินการเพื่อป้องกันการลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อธนาคารพาณิชย์และไม่อาจใช้ดำเนินการกับการกระทำบางลักษณะของผู้เป็นหัวหน้าขบวนการที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดได้ ทั้งการพิสูจน์ความผิดของหัวหน้าขบวนการก็ทำได้อย่างยากลำบาก เพราะว่าการคิดเกี่ยวกับการทุจริตธนาคารพาณิชย์มีลักษณะพิเศษที่ปราศจากผู้เสียหายและโดยการตกลงแผนการกระทำความผิด ปกติจะทำได้ด้วยความรวดเร็วและเป็นความลับ ยกเว้นกรณีอื่นจะรู้ได้ พยานหลักฐานส่วนใหญ่จึงได้แก่ ผู้ร่วมกระทำความผิดซึ่งพยานประเภทนี้มีลักษณะการชักทอดหรือเป็นผลร้ายต่อจำเลยอื่นศาลจึงมักจะไม่นับฟังพยานหรือรับฟังเป็นพยานแต่มีน้ำหนักน้อย ด้วยเหตุนี้จึงไม่อาจดำเนินการกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรซึ่งเป็นต้นเหตุในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตธนาคารพาณิชย์ได้

ในประเทศอังกฤษ อเมริกา มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ มาตรการกฎหมายที่ใช้ดำเนินการกับหัวหน้าองค์กรเพื่อปราบปรามขบวนการกระทำความผิด ได้แก่ หลักกฎหมายสมคบกันกระทำความผิด โดยหลักกฎหมายดังกล่าวได้วางลักษณะความผิดให้ครอบคลุมถึงการกระทำของผู้เป็นหัวหน้าองค์กรให้เป็นความผิดขึ้น โดยกำหนดให้การตกลงกันเพื่อจะกระทำความผิด แม้จะไม่ได้มีการกระทำความผิดตกลงกันนั้น ก็เป็นความผิดแล้วและในการตกลงกันนี้ได้มีการขยายขอบเขตให้กว้างขวาง ซึ่งการตกลงกันอาจจะตกลงกันโดยตราหรือโดยปริยาย โดยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรก็ได้ โดยผู้ที่ทำการตกลงอาจจะไม่อยู่ในสถานที่เดียวกันหรือไม่เคยรู้จักกันมาก่อนก็ได้ และในการแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิดของผู้เป็นหัวหน้าองค์กร ก็ได้มีการกำหนดให้สามารถรับฟังพยานพาดพิงกรณีแวดล้อมกรณี และมีการยกเว้นหลักห้ามรับฟังพยานบอกเล่า โดยให้รับฟังคำรับของผู้ร่วมกระทำความผิดได้

วิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียน ได้วิเคราะห์ถึงกรณีนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้เพื่อปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตธนาคารพาณิชย์ ซึ่งหลักกฎหมายดังกล่าวมีลักษณะเป็นการป้องกันการกระทำความผิดและส่งเสริมมาตรการกฎหมายสาระบัญญัติทำให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้เขียนได้วิเคราะห์มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อธนาคารพาณิชย์ตลอดทำสรุปและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าวด้วย

ภาควิชา นิติศาสตร์
 สาขาวิชา นิติศาสตร์
 ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิติ
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4686231534 : MAJOR LAW

KEY WORD : CONSPIRACY / ENFORCING BANKING

Nadtapol Muangkhwa : CONSPIRACY FOR ENFORCING FINANCIAL AND BANKING : A STUDY OF OF CASE COMMERCIAL BANKING THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VEERAPONG BOONYOPAS. THESIS CO-ADVISOR : VEERACHAT SRIBUNMA, Ed.D , 335 PP. ISBN 974-53-2401-9.

At present, it can be said that dishonest Commercial Banking are committed in the from of movement Crime by having Controlled and movement with efficiency in the gang. The Leader of the movement crime will not actually commit the crime by himself so the Leader of gang is very important for the stability of the gang.

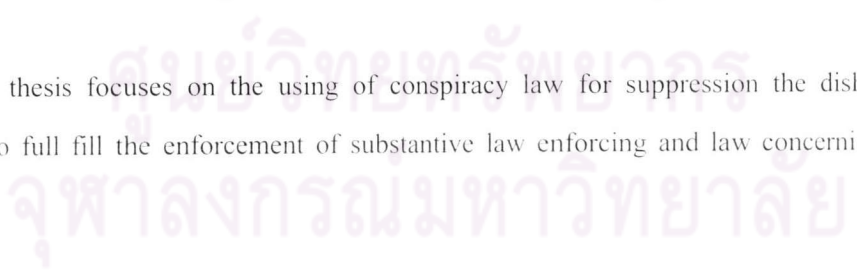
As the matter of fact, the law concerning on principle, instigator or supporter can not be enforced to be leader of the gang of the movement crime and moreover the nature of dishonest Commercial Banking offences are Victimless crime, speedy and secretly committed offence so it is very difficult to find withness in such as case and the witness usually come form the member of the gang itself which cannot be accepted as withness in the court.

In the United State of kingdom United State of America Malaysia and Phillipine, Conspiracy law is used for enforcing the leader of gang. The liability of the leader of the gang will be held since agree to commit the offence not only express but also imply which can be solved the problem of witness in dishonest commercial banking offence.

This thesis focuses on the using of conspiracy law for suppression the dishonest commercial banking offence to full fill the enforcement of substantive law enforcing and law concerning on this kind of offence.

Department นิติศาสตร์
Field of Study นิติศาสตร์
Academic year 2005

Student's Signature
Advisor's Signature
Co.Advisor's Signature W. Rungpan

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่อาจสำเร็จลงได้ หากขาดความเมตตาจากท่านรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญ โณภาส ที่ผู้เขียนเรียกว่า พ่อ ทุกครั้ง และท่านกรุณาเรียกผู้เขียนว่า ลูก ทุกครั้งเช่นกัน ตลอดทั้งได้แนะนำข้อมูลเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์และรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ความรัก ความอบอุ่น อย่างหาที่สุดมิได้ ตลอดเวลาที่ผ่านมารในรั้วจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านเป็นมากกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอกราบแทบเท้าขอบพระคุณพ่อ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์วีระชาติ ศรีบุญมา ผู้อำนวยการสำนักคิด วิชาการแห่งประเทศไทย ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมให้กับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดทั้งความเมตตาอันสูงส่งของท่านที่อนุญาตให้เข้าพบได้เสมอบ่อยครั้ง โดยไม่เคยปฏิเสธ อีกทั้งกรุณาให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการเขียนวิทยานิพนธ์และให้กำลังใจอันมีค่า ซึ่งศิษย์ถือว่ามีคุณค่าและประโยชน์ต่อศิษย์อย่างมาก จนทำให้ได้รับมติเป็นเอกฉันท์ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ในระดับ “ดี” ประจำปีการศึกษา 2548

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพรชศิริ ที่ได้กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนทั้งกรุณาแนะนำข้อบกพร่องให้กับผู้เขียน ตลอดทั้งทฤษฎีที่ถูกต้องให้กับผู้เขียน ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วย ศาสตราจารย์อัมรชาติ อังค์สุวรรณ ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาชี้ให้เห็นถึงลักษณะการเขียนที่ถูกต้อง ตลอดทั้งภาษาที่ใช้ในการเขียน ตลอดทั้งคำชมเชยให้กับผู้เขียนมีกำลังใจจนเขียนสำเร็จ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านพลตำรวจโท จักรทิพย์ กุญชร ณ อยุธยา ที่กรุณาสละเวลาอันสำคัญและมีค่าอย่างมากในฐานะผู้บัญชาการตำรวจ ในการให้เข้าพบได้เสมอ ตลอดจนความใจดี มีเมตตา รอยยิ้ม กำลังใจให้ผู้เขียนเสมอโดยไม่เคยถือตัว ในฐานะผู้บัญชาการตำรวจเลย ซึ่งท่านได้กรุณาตอบคำถามและแนะนำข้อมูลจนเขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านพันตำรวจเอกสมพร แดงดี ท่านผู้กำกับงานพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่กรุณาให้เข้าพบได้เสมอ แม้ภารกิจทางราชการของท่านจะมีมากมาย โดยท่านได้แนะนำข้อมูลเทคนิคการเขียน ตลอดจนอรรถาธิบายแนวคิดในฐานะรุ่นที่เคยศึกษาในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มากอบ จนทำให้ผู้เขียนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	4
1.6 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย.....	4
บทที่ 2 หลักการสมคบกันกระทำความผิด.....	5
2.1 วิวัฒนาการหลักการสมคบกันกระทำความผิด.....	5
2.2 ความหมายและประเภทของหลักการสมคบกันกระทำความผิด.....	15
- ประเทศอังกฤษ.....	16
- ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	18
2.3 ความหมายและประเภทของหลักการสมคบกันกระทำความผิดใน ประเทศอาเซียนบางประเทศ.....	21
2.3.1 ประเทศมาเลเซีย.....	21
2.3.2 ประเทศฟิลิปปินส์.....	24
2.4 โครงสร้างของการสมคบกันกระทำความผิด.....	26
2.4.1 Actus Reus ของการสมคบกันกระทำความผิด.....	26
2.4.2 Mens Rea ของการสมคบกันกระทำความผิด.....	30
2.4.3 เจตนาในการร่วมกัน.....	30
2.4.4 เจตนาที่จะให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์.....	31

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.4.5 มูลเหตุจูงใจโดยมิชอบ	32
2.5 ผู้สมคบกันกระทำความผิด	34
2.6 ความรับผิดในการสมคบกันกระทำความผิด	39
2.7 ข้อจำกัดความรับผิดเกี่ยวกับการสมคบกันกระทำความผิด	40
2.8 พยานหลักฐานเกี่ยวกับการสมคบกันกระทำความผิด	41
2.9 หลักการสมคบกันกระทำความผิดกับระบบกฎหมายไทย	47
2.10 หลักการสมคบกันกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา	53
2.11 ผู้สมคบกันกระทำความผิดตามกฎหมายไทย	55
2.12 ความรับผิดเกี่ยวกับการสมคบกันกระทำความผิดตามกฎหมายไทย	56
2.13 ข้อจำกัดความรับผิดเกี่ยวกับการสมคบกันกระทำความผิด ตามกฎหมายไทย	62
บทที่ 3 ลักษณะความผิด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีความผิด	
ธนาคารพาณิชย์	67
3.1 รูปแบบของการทุจริตที่เกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์	67
3.1.1 การทุจริตโดยตรง	67
3.1.2 การกระทำโดยมิชอบซึ่งอาศัยอำนาจของผู้บริหาร	68
3.1.3 ความหมายของคำว่าโดยมิชอบ	70
3.1.4 ความหมายของคำว่าทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา	72
3.1.5 ความหมายของคำว่าทุจริตในเชิงประกอบธุรกิจ	74
3.1.6 ความหมายของคำว่าทุจริตต่อธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	75
3.1.7 ความหมายของการกระทำทุจริตในเชิงปฏิบัติของ ธนาคารแห่งประเทศไทย	76
3.1.8 ลักษณะ / ข้อเท็จจริงที่บ่งชี้การกระทำที่ทุจริตต่อธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงิน	79
3.2 ลักษณะความผิดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	83
3.2.1 ความผิดเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์	85
3.2.2 กรณีศึกษาในประเทศไทย	85

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.2.3	กรณีศึกษาในต่างประเทศ.....	103
3.3	ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายในการลงโทษ ผู้กระทำความผิด.....	111
3.3.1	ปัญหาของความไม่เพียงพอของกฎหมายที่จะใช้ลงโทษ.....	115
3.3.1.1	บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา.....	115
3.3.1.2	บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอื่น.....	117
3.3.2	กฎหมายที่ควรบัญญัติเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมถึง การกระทำความผิด.....	119
บทที่ 4 มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับความผิด		
	การธนาคารพาณิชย์.....	125
4.1	แนวความคิดเรื่องความผิดทางอาญา.....	125
4.2	แนวความคิดเรื่องความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล.....	128
4.3	ลักษณะของมาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับ.....	132
4.3.1	ลักษณะมาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับผู้บริหารนิติบุคคล.....	132
4.3.1.1	มาตรการลงโทษทางอาญา.....	132
4.3.1.2	มาตรการอื่นที่ไม่ใช่โทษทางอาญา.....	137
4.3.2	ความรับผิดทางอาญาและทางแพ่งของผู้บริหารนิติบุคคล.....	138
4.4	มาตรการของต่างประเทศที่เกี่ยวกับความผิดการธนาคารพาณิชย์.....	143
4.4.1	แนวความคิดในการวางมาตรการเกี่ยวกับความผิด การธนาคารพาณิชย์.....	143
4.4.2	ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล.....	143
4.4.2.1	ความรับผิดทางอาญาของผู้บริหารนิติบุคคลใน ระบบคอมมอนลอว์.....	143
4.4.2.2	ความรับผิดทางอาญาของผู้บริหารนิติบุคคลใน ระบบซีวิลลอว์.....	156

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5	วิเคราะห์การนำหลักสมคบกันกระทำความผิดมาใช้เพื่อป้องกันและปราบปราม	
	ความผิดต่อธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย.....	161
5.1	วิเคราะห์การนำหลักสมคบกันกระทำความผิดมาใช้เพื่อป้องกันและปราบปราม	
	ความผิดต่อธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย.....	161
5.1.1	วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายสาระบัญญัติ.....	162
5.1.1.1	บทบัญญัติในเรื่องความรับผิดตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน.....	162
5.1.1.2	การลงโทษทางอาญา.....	168
5.1.1.3	การลงโทษแบบCivil Money Penalties.....	172
5.1.1.4	การลงโทษริบทรัพย์.....	177
5.1.1.5	การพยายามต้องรับโทษเท่ากับความผิดสำเร็จ.....	181
5.1.2	วิเคราะห์การสมคบกันกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ	
	ธนาคารพาณิชย์.....	182
5.1.2.1	การขยายหลักเกณฑ์ในการรับฟังหลักฐาน.....	182
5.1.2.2	การผลักภาระพิสูจน์ให้จำเลย.....	182
5.2	วิเคราะห์การสมคบกันกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์.....	185
5.2.1	หลักเกณฑ์การสมคบโดยการตกลงกันกระทำความผิดเกี่ยวกับ	
	การธนาคารพาณิชย์.....	187
5.2.2	วิเคราะห์หลักการสมคบกันกระทำความผิดเพื่อป้องกันการกระทำ	
	ความผิดเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์.....	197
5.2.3	วิเคราะห์หลักการสมคบกันกระทำความผิดเพื่อปราบปรามการกระทำ	
	ความผิดเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์.....	201
5.2.4	วิเคราะห์มาตรการป้องกันเจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจโดยมิชอบ	
	เกี่ยวกับการสมคบกันกระทำความผิด.....	229

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 6 สรุปและเสนอแนะ.....	235
รายการอ้างอิง.....	248
ภาคผนวก.....	256
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	335

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย